

BİTKİSEL VE HAYVANSAL ORJİNLI GIDA MADDELERİNDE PESTİSİT KALINTILARININ RESMİ KONTROLÜ İÇİN NUMUNE ALMA METOTLARI TALİMATI

AMAÇ

Bu Talimatın amacı, bitkisel ve hayvansal orijinli gıda maddelerinde bulunan pestisit kalıntılarının resmi kontrolleri ve izlenmesi için numune alımı ile ilgili prensipleri belirlemektir.

KAPSAM

Bu Talimat; tahıllar, meyve ve sebzeler dahil bitkisel ve hayvansal orijinli gıda maddelerinde kullanılan pestisitlerin kalıntı limitlerinin tespiti için numune alma metotlarını kapsar.

TANIMLAR

a) Analitik kısım: Kalıntı miktarının tespiti için uygun miktardaki analitik numuneden ayrılan temsili materyal miktarıdır.

Not: Analitik kısım numune alma aleti kullanılarak alınabilir.

b) Analitik numune: Numune alma hatası en az olacak şekilde analitik kısımları elde etmek amacı ile analiz edilecek ürüne ait laboratuvar numunelerinden karıştırma, öğütme, ince doğrama ve diğer işlemleri takiben analiz için hazırlanan materyaldir.

c) Paçal numune: Partiden alınan inkremental numunelerin iyi karıştırılıp birleştirilmesi ile elde edilen numunedir.

Not: **c1)** Paçal numuneden yeterli miktarda ilk numunenin ve şahit numunenin alınabilmesini sağlamak amacı ile inkremental numuneler yeterli miktarda olmalıdır.

c2) Paçal numune inkremental numunelerin toplamıdır.

d) Laboratuvar numunesi: Laboratuvara gönderilen ilk numune veya şahit numunedir. Paçal numuneden ayrılan temsili miktardaki materyaldir.

Not: **d1)** Laboratuvar numuneleri paçal numunenin tamamı veya bir kısmı olabilir.

d2) Laboratuvar numunelerinin hazırlanmasında, numune içindeki birimler kesilmemeli veya parçalanmamalıdır. Tablo 3'de belirlenmiş özel durumlar hariçtir.

d3) Şahit numune de ilk numune gibi aynı paçal numuneden alınmalıdır.

e) Parti: Orijin, üretici, tür, paketleyici, ambalaj tipi, işaretleme, gönderici gibi özellikleri aynı olan ve bir kerede dağıtılan miktardaki gıda materyalidir.

Şüpheli parti: Herhangi bir nedenle aşırı pestisit kalıntısı içerdiği şüphesi olan partidir.

Normal parti: Aşırı pestisit kalıntısı içermesi ile ilgili şüphe taşımayan partidir.

Not: **e1)** Değişik üreticilere ait olduğu belirlenen partilerden oluşan bir ürün söz konusu olduğunda, her biri ayrı bir parti olarak değerlendirilmelidir.

e2) Bir sevkiyat bir veya birden fazla partiden oluşabilir.

e3) Vagon serisi, kamyonlar, gemiler benzeri büyük yüklemelerde, her biri ayrı bir parti olarak dikkate alınabilir.

e4) Sınıflandırma veya üretim işlemlerinden dolayı bir parti karışık olabilir.

f) İnkremental numune: Bir partiden bir kere de alınan bir veya birden fazla ürün birimidir.

Not: f1) İnkremental numune rastgele alınmalı, ayrıca fiziksel olarak pratik olmadığı durumlarda partinin ulaşılabilir kısımlarından rastgele alınmalıdır.

f2) İnkremental numune oluşturmak için gereken birim sayısı, laboratuvara gönderilecek numunenin sayısı ve minimum büyüklüğüne göre belirlenir.

f3) Bitkisel ürünler, yumurta ve süt ürünleri için bir partiden birden fazla inkremental numune alındığında, her bir inkremental numune paçal numune içinde eşit oranda dağılmalıdır.

f4) Partideki birimlerin büyük veya orta ebatla olması ve paçal numunenin karıştırılmasının laboratuvar numunelerinin temsil özelliğini daha fazla artırmıyacağı durumlarda veya yumurta, yumuşak meyveler gibi karıştırma ile hasar görebilecek birimler olması durumunda, inkremental numunelerin toplanması sırasında ilk ve şahit laboratuvar numuneleri oluşturmak için rastgele seçilen birimler ayrılabilir.

f5) İnkremental numuneler, partinin yüklemesi veya boşaltılması sırasında aralıklarla alındığı durumlarda; zamana bağlı olarak belli bir noktadan alınan her bir alım bir inkremental numunedir.

f6) Tablo 3' de belirtilen ürün birimlerinin alt bölünmelerindeki durumlar hariç, birimler asıl numuneleri oluşturmak için kesilmemeli veya parçalanmamalıdır.

g) Numune: Birimler popülasyonundan seçilen bir veya birden fazla birim veya büyük miktardaki materyalden seçilen bir kısım materyaldir. Bu amaçla planlanan temsili numune, pestisit kalıntısı içeriğine göre partiyi, paçal numuneyi, hayvanı temsil edebilecek şekilde olmalıdır.

h) Numune alma: Bir numuneyi oluşturmak ve çekmek için uygulanan işlemdir.

i) Numune alma cihazı:

a) Dökme materyalden, paketlerden (özellikle teker peynir, büyük peynirler) veya büyük ebatlı tavuk ve etten inkremental numune almak için bir birimin alınmasında kullanılan küçük/ büyük kepçe, bıçak veya çatal şeklinde aletlerdir.

b) Numune alma sondası, paçal numuneden laboratuvar numunesi hazırlamakta veya analitik numuneden analitik kısım hazırlamakta kullanılır.

Not: i/b1) Tahıllar, baklagiller, çay, süt ve süt ürünleri için özel numune alma araçları bulunmaktadır.

i/b2) Gevşek sap, yaprak gibi materyaller için, numuneyi alan kişi eldiven kullanarak numune alınmalıdır ve numune alan kişinin eli numune alma cihazı olarak değerlendirilir.

i) Numune alan kişi: Numune alma prosedürleri konusunda eğitim almış ve yetkilendirilmiş kişidir.

Not: Numune alan kişi, numune alımından itibaren laboratuvar numunelerini hazırlama, paketleme ve laboratuvara gönderme dahil bunu izleyen tüm prosedürlerden sorumludur. Bu kişi pestisit numune alma prosedürlerine uygun olarak, numune alma dokümanlarını sağlamalı ve gerektiğinde laboratuvarla işbirliği içinde olmalıdır.

j) Numune büyüklüğü: Numuneyi oluşturan materyalin miktarı veya birim sayısıdır.

k) Ürün birimi: İnkremental numuneyi kısmen veya tamamen oluşturmak amacı ile partiden alınabilecek en küçük ayrı kısımdır.

Not: Birimler aşağıdaki şekilde tanımlanmalıdır.

k1) Taze meyve ve sebzeler: Küçükler hariç, her bir bütün meyve, sebze veya bunların doğal grupları (üzüm benzeri salkım veya küme halindeki ürünler) bir birim sayılmalıdır. Paketli küçük ürün birimi (k2)'de açıklanmaktadır. Numune alma cihazı materyale zarar vermeden kullanılmalıdır. Bireysel (tek) taze meyve veya sebze birim oluşturmak için kesilmemeli veya bölünmemelidir.

k2) Paketlenmiş materyal: En küçük ayrı paketler bir birim olarak alınmalıdır, eğer paketler yeterince küçük değilse, (k3)'de belirtilen şekilde numune dökme olarak alınır. Paketlerin çok küçük olması durumunda ise, küçük paketlerin oluşturduğu küme bir birim olarak alınır.

k3) Dökme materyal ve büyük paketler: (Yuvarlak kesitli, kalıplanmış ürünlerde peynirler gibi) Dökme ve büyük paketler inkremental numune alımı için çok büyük ebatta olmaları nedeniyle birimler numune alma aleti ile oluşturulur.

k4) Büyük hayvan ve bunların organları veya parçaları: Özel bir parçanın veya organının bütünü veya bir kısmı bir ürün birimi oluşturur. Organlar veya parçalar birim oluşturmak için kesilebilir.

k5) Küçük hayvan ve bunların organları veya parçaları: Her bir bütün hayvan veya hayvan parçasının veya organın tamamı bir birim oluşturur. Paketleme yapıldığı durumlarda ise birimler (k2)'deki gibi olmalıdır. Pestisit kalıntılarını etkilemeksizin numune alma aleti kullanıldığı durumlarda birim bu vasıta ile oluşturulur.

NUMUNE ALMA İŞLEMİ

- **Numune alınacak materyal;** analizi yapılacak partiyi temsil edecek şekilde olmalıdır.
- **Laboratuvar numunelerinin alımı ve hazırlanması için alınacak önlemler;** kalıntı miktarının analitik olarak tespitini veya laboratuvar numunelerinin temsil özelliğini olumsuz etkileyebilecek bulaşma ve bozulmalar gibi değişikliklerden sakınarak alınmalıdır.
- **İnkremental numunenin toplanması;** partiden alınacak en az inkremental numune sayısı Tablo 1'de, et veya kanatlı et partisi olması durumunda Tablo 2'de verilmiştir. Mümkün olduğunca partinin değişik yerlerinden rasgele seçilerek numune alınmalıdır. İnkremental numuneler partiye bağlı olarak laboratuvar numunelerini sağlayacak yeterlilikte olmalıdır.
- **Laboratuvar numunelerinin hazırlanması;** paçal numune laboratuvar numunesi için gerekenden fazla ise, temsili numuneyi sağlayacak şekilde bölünmelidir. Numune alma planı, partiyi dörde bölerek veya uygunsa azaltma prosedürleri kullanılarak uygulanır, fakat taze bitkisel ürünler veya bütün yumurta kesilmemeli veya bölünmemelidir. Gerekirse laboratuvar numuneleri için bu aşamada tekrar alım yapılır veya belirtilen şekilde alternatif prosedür kullanarak hazırlanabilir. Tablo 3, 4 ve 5'de alınacak en az laboratuvar numune miktarları verilmiştir.
- **Numune alımının kayıt edilmesi;** Kontrolör, partinin orijini ve durumunu, sahibini, temin eden veya nakliyesini sağlayan kişiyi, numune alma tarihini, yerini ve ilgili diğer bilgileri kayıt etmelidir. Numune alma metodundan ayrı bir metod uygulanması durumunda, bu durum kesinlikle tutanakta belirtilmelidir. Pestisit kontrolleri için kullanılacak olan Numune Alma Tutanağı ekte verilmiştir.
- **İnkremental numunelerin kombine olarak toplamı;** mantar, yemeklik otlar ve kapri için laboratuvar numunesi en az 0.5 kg olmalı, bunun dışındaki meyve ve sebzelerden alınacak miktar en az 1 kg ve bunun içindeki bireysel meyve ve sebze miktarı en az 10 adet olmalı, eğer bu 10 adet meyve ve sebze 5 kg' ı aşarsa laboratuvar numunesi 5 adet olmalıdır.
- **Paçal Numunenin Hazırlanması;** hayvansal orijinli işlenmiş gıdalar ile ilgili prosedürler Tablo-3'de açıklanmıştır.

Bitkisel Ürünler,yumurtalar veya süt ürünleri ile ilgili prosedürler Tablo 4 ve Tablo 5’de açıklanmıştır. Paçal numuneyi oluşturmak için inkremental numuneler pratik olarak mümkünse birleştirilmeli ve karıştırılmalıdır.

Paçal numuneyi oluşturma amacına yönelik olarak karıştırma işleminin uygun olmadığı veya pratik olmadığı durumlarda aşağıda belirtilen prosedürler izlenebilir. Paçal numunelerin alt parçalara ayrılmasında veya karıştırma işlemi (Karıştırma sonucu kalıntılar etkilenebilir) sonucu birimlere zarar verilebilme durumunda veya yeknesak bir kalıntı dağılımı oluşturmak amacına yönelik büyük birimlerin karıştırılmasının yapılamadığı durumlarda, inkremental numuneler alınırken rastgele örnekleme ile Laboratuvar numunesine paralel birim oluşturulur. Bu durumda değerlendirme sonucu; labortuvarda analiz edilen numunelerin geçerli sonuçlarının ortalamasıdır.

LABORATUVAR NUMUNELERİNİN PAKETLENMESİ VE NAKLİ

Her bir laboratuvar numunesi sağlam, temiz, bulaşma olmaksızın yeterli korumayı sağlayan ve nakil sırasında hasar görmeyeceği kaplar içine konmalıdır. Ayrıca numune açılmayacak şekilde kapalı olmalı ve numune alma etiketi ilişitirilmelidir.

Özellikle taze ürünler laboratuvara mümkün olduğunca çabuk ve bir gün içinde iletilmelidir. Nakil ve depolama sırasında laboratuvar numunelerinin bileşiminin bozulmaması amacıyla taze numuneler serin ortamda tutulmalı ve donmuş numunelerin soğuk zinciri kırılmadan iletilmesi sağlanmalıdır.

Et ve kanatlı ürünleri, bozulmaya meydan vermeyecek şekilde laboratuvara gönderilmeden önce dondurulmalı ve soğuk zincirde taşınmalıdır.

Çoğu ürün polietilen kaplarda, gerekirse havalandırma sağlanarak nakledilmelidir. Ancak fumigant analizleri gerektiren numuneler için düşük geçirgenliği olan naylon film gibi ambalajlar kullanılmalıdır. Perakende satışa sunulan ön paketlenmiş numuneler nakliyeden önce ambalajından ayrılmamalıdır. Çok hassas veya çabuk bozulabilecek olgun ahududu gibi ürünlerde bozulmayı önlemek için dondurulmalı ve sonra “kuru buz” veya benzeri şartlarda muhafaza edilerek, buzu çözülmeden soğuk zincirde laboratuvara nakledilmelidir. Soğuktan hasar görebilecek muz gibi ürünler ise yüksek ve düşük derecelerde muhafaza edilmemelidir.

Numune almada; her bir partiyi net olarak tanımlayabilecek, analiz yapana da yardımcı bilgiyi de içerecek şekilde, açık ve silinmez bir şekilde, numune alma yeri ve tarihi de belirtilerek kayıt tutulmalıdır. Fumigant kalıntıları için analiz edilecek numuneleri içeren kapların etiketlenmesinde organik çözücü içeren işaret baskısının kullanımından kaçınılmalıdır.

Analiz kısmının hazırlanması ve depolanması; Analiz numunesi gerektiğinde toz halinde ezilmeli ve çekilecek analitik kısımların numuneyi temsil edebilmesini sağlamak amacıyla iyice karıştırılmalıdır. Analitik kısmın miktarı, karıştırmanın yeterliliği ve analiz metoduna göre belirlenir.

Toz haline getirme ve karıştırma metodu kayıt edilmeli ve analitik numunede bulunan kalıntıyı etkilemeyecek şekilde olmalıdır. İşlem analitik numuneye özel koşullarda, örneğin sıfır derecenin altında, yan etkileri en aza indirecek şekilde uygulanmalıdır. Uygulanacak işlemin kalıntı miktarını etkilemesi ve pratik alternatif işlemlerin uygulanamaması durumunda, analitik kısım bütün birimden oluşmalı veya parçalar bütün birimden ayrılmalıdır. Eğer analitik kısım bu nedenle birkaç birim veya parçadan oluşuyorsa, miktarları analitik numuneyi temsil etmeyeceğinden ortalama değer olarak belirsizlik göstermesi durumunda tekerrürlü

çalışılmalıdır. Eğer analitik kısımlar analizden önce depolanırsa, metot ve depolama süresinin uzunluğu var olan kalıntı seviyesini etkilememelidir. Eğer numuneler hemen analize alınamayacaksa; gün ışığı görmeyecek şekilde 1-5° C depolanmalı ve birkaç gün içinde analize alınmalıdır. Analizden önce uzun süre depolanmayı gerektiren durumlarda depolama sıcaklığı -20° C olmalıdır. İlave kısımlar tekrar için alınmalı ve gerekirse onay analizi yapılmalıdır.

Dithiocarbamate ve fumigantlar gibi pestisitlerin analizinde de, numuneler en kısa sürede ve depolama süresini olabildiğince kısa tutarak, öncelikle analize alınmalı ve uçucu pestisitlerin analizleri de numunenin alındığı gün yapılmalıdır.

şahit Numuneler: Son tüketim tarihi belli olmayan ve kısa sürede tüketilmesi gereken tüm taze meyve ve sebzeler ile son tüketim tarihi belli olan ürünler için alınan şahit numuneler -20° C de İl Müdürlüęünde dondurularak muhafaza edilir.

TABLO – 1

BİR PARTİDEN ALINMASI GEREKEN EN AZ İNKRMENTAL NUMUNE SAYISI

Ürün Adı	Bir Partiden Alınması Gereken En Az İnkremental Numune Sayısı
a)Et ve kanatlı	
Normal parti	1
Şüpheli parti	Tablo 2 ye göre belirlenir
b) Diğer ürünler	
i)İyi karıştırılmış veya homojenize edilmiş olduğu varsayılan paketlenmiş veya dökme ürünler	1 (Bir lot; sınıflandırma veya üretim işlemleri için karıştırılmış olabilir.)
ii) İyi karıştırılmamış veya homojenize edilmemiş olduğu varsayılarak paketlenmiş veya dökme ürünler	Büyük birimlerden oluşan ürünler ve sadece bitkisel kökenli işlenmemiş (Birincil) gıda maddeleri için; inkremental numunenin minimum sayısı minimum laboratuvar numunesi için gereken minimum birim sayısına uygun olmalıdır. (Tablo 4)
Aynı zamanda:	
Parti ağırlığı,kg	
< 50	3
50-500	5
> 500	10
veya	
Kutu, karton veya diğer taşıyıcıların partideki sayısı	
1-25	1
26-100	5
>100	10

TABLO – 2

**ET VEYA KANATLI PARTİSİNDE BİR ADET UYGUN OLMAYAN NUMUNNEYİ
VERİLEN OLASILIKTA BULMAK İÇİN RASTGELE SEÇİLECEK
İNKREMENTAL NUMUNE SAYISI**

Partideki uygun olmayan kalıntı rastlama oranı	Aşağıda belirtilen olasılıklarda, bir hatalı örneği tespit etmek için alınması gerekli en az numune sayısı (no)		
	<u>%</u>	<u>%90</u>	<u>%95</u>
90	1	-	2
80	-	2	3
70	2	3	4
60	3	4	5
50	4	5	7
40	5	6	9
35	6	7	11
30	7	9	13
25	9	11	17
20	11	14	21
15	15	19	29
10	22	29	44
5	45	59	90
1	231	299	459
0.5	460	598	919
0.1	2302	2995	4603

Not: a) Tablo rasgele numune alımını varsayar. Resmi denetimlerde alınan inkremental numune sayısının yanında olasılık belirtilir. Öncelik %95 olasılığa verilir.

b) Tablo 2 de belirtilen inkremental numune sayısı toplam partinin %10 birimden fazla olması durumunda, alınması gereken inkremental numune sayısı bir kaç olabilir ve aşağıdaki gibi hesaplanmalıdır:

$$n = \text{no} / ((1 + (\text{no} - 1)) / N)$$

n=alınacak en az inkremental numune sayısı

no=Tablo2 de verilen inkremental numune sayısı

N=birim sayısı,Partide; bir inkremental numuneyi oluşturabilen birim sayısı,

c) Tek bir inkremental numune alındığında, bir uygunsuzluğun tespit olasılığı, uygun olmayan kalıntı rastlantı oranıyla aynıdır.

d) Tam olarak veya alternatif olasılıklar için, veya farklı bir uygunsuzluk rastlantı oranı için, alınması gereken numune sayısı aşağıdaki gibi hesaplanır

$$1 - p = (1 - i)^n$$

p= olasılık ve i= partideki uygun olmayan kalıntı rastlantı oranı (her ikisi fraksiyon olarak ifade edilmiştir, %olarak değil) ve n=numune sayısı

TABLO 3

ET VE KANATLI PARTİSİNDE İNKRMENTAL NUMUNE VE EN AZ LABORATUVAR NUMUNESİ BÜYÜKLÜĞÜNÜN BELİRLENMESİ

Sıra No	Ürün Sınıfı	Örnekler	Alınacak inkremental numunenin yapısı	Herbir laboratuvar numunesinin büyüklüğü
Hayvansal orijinli işlenmemiş gıdalar				
1	Memeli etleri, Not: Yağda çözünen MRL lerin uygulanması için numuneler aşağıdaki kısım 2 ye göre alınmalıdır.			
1.1.	Büyük memeli hayvanlar, bütün veya yarım karkas, genellikle ≤10kg	Sığır, koyun, domuz	Diyaframın bir kısmı veya tamamı, gerekirse servikal kas ile desteklenmiş	0.5kg
1.2.	Küçük memeli hayvanlar, bütün karkas	Tavşanlar	Bütün karkas veya arka çeyrek	0.5kg Deri ve kemik uzaklaştırıldıktan sonra
1.3.	Memeli et parçaları taze, soğutulmuş, dondurulmuş veya başka türlü olanlar	Çeyrekler, pizolalar, biftekler, omuz	Bütün birim veya bir büyük birimin bir kısmı	0.5 kg kemikler ayrıldıktan sonra
1.4.	Memeli et parçaları, dondurulmuş dökme	Çeyrekler, Pizolalar	Ya kabın dondurulmuş çapraz kısmından yada tek bir et parçasının bütünü (veya kısmı)	0.5kg kemikler ayrıldıktan sonra
2	Memeli yağları, karkas yağı dahil Not: 2.1, 2.2 ve 2.3 te belirtildiği şekilde alınan numune yağlar, yağın veya tüm ürünün karşılığı olan MRL lerle uygunluğunu tespit etmek için kullanılır.			
2.1.	Kesimdeki büyük memeli hayvanlar, bütün veya yarım karkas, genellikle ≥10 kg	Sığır, koyun, domuzlar	Bir hayvandan kesilen karın, böbrek veya derialtı yağı	0.5 kg
2.2.	Kesimdeki küçük memeli hayvanlar, bütün veya yarım karkas, genellikle <10 kg		Bir veya birden fazla derialtı yağı veya karın yağı	0.5 kg

2.3.	Memeli et parçaları	Bacak, pırzola, biftek	Ya görünür yağ, birimlerden düzgün olarak, Ya da yağın düzgün olmadığı tam birimlerden porsiyonlar veya bütün birimler olarak	0.5 kg 2.0 kg
2.4.	Dökme memeli yağ dokusu		En az 3 pozisyonda numune alma cihazıyla alınan birimler	0.5 kg
3.	Memeli hayvan sakatları			
3.1.	Memeli hayvan karaciğeri taze, soğutulmuş, dondurulmuş		Bütün karaciğer, veya ciğer parçası	0.4 kg
3.2.	Memeli hayvan böbreği taze, soğutulmuş, dondurulmuş		Bir veya iki hayvandan, bir veya her iki böbrek	0.2 kg
3.3.	Memeli hayvan yüreği taze, soğutulmuş, dondurulmuş		Bütün yürek veya eğer büyükse sadece karıncık porsiyonu	0.4 kg
3.4.	Diğer memeli hayvan sakatları taze, soğutulmuş, dondurulmuş		Bir veya birden fazla hayvandan parça veya bütün birim, veya dökme dondurulmuş üründen alınan çapraz kısım(enine kesit)	0.5 kg
4.	Kanathlı etleri Not: yağda çözünen pestisitlerin, MRL lere uygunluğunun belirlenmesinde; aşağıdaki kısım 5 e göre numune alınmalıdır.			
4.1.	Kuş, büyük ebatlı karkas >2 kg	Hindi, kaz, horoz, ördek	But, bacak ve diğer kara et	0.5 kg Deri ve kemikler ayrıldıktan sonra
4.2.	Kuş, orta ebatlı karkas, 500 g-2 kg	Tavuk, beçtavuğu, genç piliç	En az 3 kuştan but, bacak veya diğer kara et	0.5 kg Deri ve kemikler ayrıldıktan sonra
4.3.	Kuş, küçük ebatlı karkas, < 500 g	Bıldırcın, güvercin	En az altı kuştan alınan karkaslar	0.2 kg kas dokularından alınır
4.4.	Kuş parçaları, taze, soğutulmuş, dondurulmuş; perakende ve toptan satış için paketlenmiş	Bacak, çeyrek, göğüs, kanat	Paketli birim, veya bireysel birimler	0.5 kg Deri ve kemikler ayrıldıktan sonra

5.	Kanatlı yağları, karkas yağı dahil, Not: 5.1 ve 5.2 de belirtilen alınan yağ numuneleri, bütün ürününün veya yağın MRL lere uygunluğunu belirlemek amacıyla kullanılabilir.			
5.1.	Kesimdeki kuş, bütün veya parça karkas	Piliç, hindi	En az 3 kuştan karın birimleri	0.5 kg
5.2.	Kuş et parçaları	Bacak, göğüs kasları	Ya görünür yağ, birimlerden düzgün olarak, Ya da yağın düzgün olmadığı bütün birimlerden kısımlar veya tam birimler olarak	0.5 kg 2 kg
5.3.	Dökme halde kuş yağ dokuları		Numune alma cihazı ile en az üç pozisyondan alınan birimler	0.5 kg
6.	Kanatlı sakatları			
6.1.	Yenilebilir kuş sakatları, kaz ve ördeğin yağlandırılmış karaciğeri ve benzeri yüksek değerli ürünler hariç		En az altı kuştan alınan birimler, veya bir kaptan alınan enine kesit	0.2 kg
6.2.	Kaz ve ördeğin yağlandırılmış karaciğeri ve benzeri yüksek değerli ürünler		Bir kuştan veya kaptan alınan birim	0.05 kg
Hayvansal Orijinli İşlenmiş Gıdalar				
7.	<ul style="list-style-type: none"> - Hayvansal orijinli ikincil gıdalar (işlenmiş gıdalar), kurutulmuş etler - Hayvansal orijinli türetilmiş yenilebilir ürünler, işlenmiş hayvansal yağlar; Render işlemi görmüş veya ekstrakte edilmiş yağlar dahil - Hayvansal orijinli tek bileşenli; genellikle ön ambalajlanmış ve tüketilmeye pişirilerek veya pişirilmeksizin hazır, ambalaj ortamında olsun veya olmasın veya az miktarda aroma maddeleri, baharatları ve yardımcı madde (tuz) içeren gıda maddeleri - Hayvansal orijinli çok bileşenli mamul gıdalar, hayvansal orijinli bileşenlerin ağırlıklı olması şartıyla her iki hayvansal orijinli ve bitkisel orijinli bileşenleri içeren, çok bileşenli ürünler 			
7.1.	Memeli veya kuşların; ezilmiş, pişmiş, konserve edilmiş, kurutulmuş, rendelenmiş veya çok bileşenli ürünlerin dahil olduğu diğer işlenmiş ürünleri,	jambon ,sosis, sığır kıyması, piliç ezmesi	Paketlenmiş birimler veya bir kaptan çapraz kesilmiş temsili parça veya numune alma aleti ile alınmış birimler (varsa ürüne ait su dahildir)	0.5kg veya yağ oranı %5'in altında ise 2 kg

TABLO 4

**BİTKİSEL ÜRÜNLERDE İNKREMENTAL NUMUNE VE EN AZ LABORATUVAR
NUMUNESİ MİKTARLARI**

Bitkisel orijinli birincil gıdalar

Sıra No	Ürün Sınıfı	Örnekler	Alınacak inkremental numunenin yapısı	Her bir laboratuvar numunesinin büyüklüğü
1	- Tüm taze meyveler, - Tüm taze sebzeler, patates ve şeker pancarı dahil, otlar hariç			
1.1.	Küçük ebatlı taze ürünler Birimler genellikle < 25g	Üzüm, meyveler, bezelye, zeytin	Bütün birim veya paketler veya numune alma aracıyla alınan birimler	1 kg
1.2.	Orta ebatlı taze ürünler genellikle 25-250g arası birimler	Elma, portakal	Bütün birim	1kg (en az 10birim)
1.3.	Büyük ebatlı taze ürünler genellikle > 250g	Salatalık, lahanaya üzümler (salkım halinde)	Bütün birim	2 kg (en az 5 birim)
2.	Bakliyat	Fasulyeler, kurutulmuş; bezelye, kurutulmuş		1kg
	Tahıl taneleri	Pirinç, buğday		1kg
	Ağaç fındıkları	Hindistancevizi hariç		1 kg
		Hindistancevizi		5 birim
	Yağlı tohumlar	Yerfıstığı		0.5 kg
	Meşrubat ve şekerlikte kullanılacak tohumlar	Çekirdek kahve		0.5 kg
3.	Otlar	Taze maydanoz	Bütün birim	0.5 kg
		Diğerleri, Taze		0.2kg
	(kurutulmuş otlar için bu tablonun 4 üncü kısmına bakınız)			
	Baharat	Kurutulmuş	Bütün birim veya numune alma aracıyla alınanlar	0.1kg

Bitkisel orijinli işlenmiş ürünler

4.	-Bitkisel orijinli ikincil (İşlenmiş) gıdalar , kurutulmuş meyve, sebze, otlar, öğütülmüş tahıl ürünleri -Bitkisel orijinli türetilmiş gıdalar , çaylar, bitkisel çaylar, meyve suları, çeşitli ürünler örn: İşlenmiş zeytin ve turunçgil melası -Bitkisel orijinli (tek bileşenli) gıdalar , genellikle ön ambalajlanmış ve tüketilmeye pişirilerek veya pişirilmeksizin hazır, ambalaj ortamında olsun veya olmasın veya az miktarda aroma maddeleri, baharatları ve yardımcı madde (tuz) içeren -Bitkisel orijinli (çok bileşenli) mamul gıdalar bitkisel orijinli bileşenlerin ağırlıklı olduğu hayvansal orijinli bileşen içeren ürünler dahil ve ekmekler ile diğer pişirilmiş tahıl ürünleri			
4.1.	Birim değeri pahalı ürünler		Paketler veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.1kg*
4.2.	Az miktardaki dökme katı ürünler	Şerbetçi otu, çay bitkisel çay	Paketli veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.2kg
4.3.	Diğer katı ürünler	Ekmek, un, kurutulmuş meyve	Paketler veya diğer tam birimler veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.5kg
4.4.	Sıvı ürünler	Bitkisel yağlar, ürün suları	Paketli veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.5 L veya 0.5kg

*istisnai olarak yüksek birim değerli bir üründen daha az laboratuvar numunesi alınabilir, fakat bunun nedeni numune alma kayıtlarında belirtilmelidir.

TABLO 5

YUMURTA VE SÜT ÜRÜNLERİNDE İNKREMENTAL NUMUNE VE EN AZ LABORATUVAR NUMUNESİ MİKTARLARI

Sıra No	Ürün Sınıfı	Örnekler	Alınacak inkremental numunenin yapısı	Herbir laboratuvar numunesinin büyüklüğü
---------	-------------	----------	---------------------------------------	--

Hayvansal orijinli işlenmemiş (Birincil) gıdalar

1.	Kümes hayvanı yumurtaları,			
1.1.	Yumurta(bıldırcın ve benzerleri hariç)		Bütün yumurta	12 tam tavuk yumurtası ,6 tam kaz veya ördek yumurtası
1.2.	Yumurta(bıldırcın ve benzerleri)		Bütün yumurta	24 tam yumurta
2.	Süt		Bütün birim veya, numune alma aleti ile alınan birimler	0.5 L

Hayvansal orijinli işlenmiş gıdalar,

3.	<p>-Hayvansal orijinli işlenmiş (ikincil) yenebilir ürünler, yağsız süt, evapore sütler ve süt tozu</p> <p>- Hayvansal orijinli türetilmiş yenebilir ürünler, süt yağı, türetilmiş süt ürünleri; tereyağı , sadeyağ, krema,krema tozu, kazein, vb.</p> <p>-Hayvansal orijinli tek bileşenli mamul gıdalar, mamul süt ürünleri; yoğurt, peynir gibi</p> <p>- Hayvansal orijinli çoklu bileşenli mamul gıdalar, mamul süt ürünleri-(hayvansal orijinli bileşenleri ağırlıklı olan bitkisel orijinli bileşenleri içeren ürünler dahil),eritme peyniri, peynir karışımları, aromalı yoğurt, şekerli koyulaştırılmış süt.</p>			
	Sıvı sütler, süt tozu, koyulaştırılmış süt ve krema, gerçek dondurma, krema, yoğurtlar.		paketli birimler veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.5L(sıvı) veya 0.5kg(katı)
3.1.	<p>i) Dökme koyulaştırılmış sütler ve koyulaştırılmış kremler numune alınmadan önce iyice karıştırılmalı, kabın kenarlarına ve dibine ve yapışmış materyal sıyrılarak alınmalı ve iyice karıştırılmalıdır. Yaklaşık 2-3 L alınmalı ve laboratuvar numunesi alınmadan önce tekrar iyice karıştırılmalıdır.</p> <p>ii) Dökme süt tozu aseptik olarak alınmalı, kuru bir numune alma aleti eşit oranda dökme süttozuna batırılarak alınır.</p> <p>iii) Dökme krema köpürtmeden, çalkalamadan ve yayıklamadan kaçınılarak numune almada önce planger (piston tarzı) ile tamamen karıştırılmalıdır.</p>			

3.2.	Tereyağı ve sade yağı	Tereyağı, peynir altı suyu yağı ve tereyağı, susuz sade yağ, susuz süt yağı içeren düşük yağlı spreadler.	Bütün veya paketlenmiş birimlerin kısımları veya numune alma aracı ile alınmış birimler.	0.2 kg veya 0.2 litre
3.3.	Peynirler, eritme peynirleri dahil ,			
	0.3 kg veya daha fazla olan Birimler		Bütün veya numune alma aleti kesilmiş birimler	0.5kg
	Birimler < 0.3 kg			0.3kg
	Not: Daire şeklindeki peynirlerden, merkezden etrafa doğru ikiye bölerek numune alınır. Dikdörtgen şeklindeki peynirlerden, kenarlara paralel olarak ikiye bölerek numune alınır.			
3.4.	Sıvı, dondurulmuş veya kurutulmuş yumurta ürünleri		Numune alma aleti ile aseptik olarak alınan birimler	0.5kg

T.C
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
.....İL MÜDÜRLÜĞÜ

NUMUNE ALMA TUTANAĞI
(Pestisit kalıntı kontrolü için numune alma)

No :

Tarih :

Saat :

İşyerinin veya ürünün sahibinin

Adı :

Adresi :

Numune Alınış Esası : Türk Gıda Kodeksi (Avrupa Birliğinin 2002/63 sayılı Direktifi - Hayvansal ve bitkisel orijinli ürünlerin resmi kontrolleri için numune alma metotları)

Gıda Sicil No ve/veya Üretim İzin No veya :
ithal edilecek ürünlerde Kontrol belge tarih ve no'su

ALINAN NUMUNENİN					
Cinsi	Ürünün Parti (Kod) No ve Parti Büyüklüğü	Partinin Yapısı	Alınan İnkremental Numunenin Ağırlığı (kg) / Adedi	Her bir Laboratuvar Numunesinin	
				Birim Sayısı	Ağırlığı (kg) /

Not₁ : Talimatın öngördüğünden farklı numune alma metodu uygulandığı takdirde gerekçe aşağıda belirtilmelidir.

.....
.....

441 Sayılı KHK ve 4128 Sayılı Kanun ile değişik 560 sayılı KHK'nin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na verdiği yetkiye dayanılarak ve Türk Gıda Kodeksi (Avrupa Birliğinin 2002/63 sayılı Direktifi - Hayvansal ve bitkisel orijinli ürünlerin resmi kontrolleri için numune alma metotları) gereği; söz konusu gıda maddesinden 2 (iki) takım numunenin usulüne uygun olarak alındığını, bir takım numunenin muayene ve analizleri yaptırılmak, diğer takımın İl Müdürlüğü'nde muhafaza edilmek üzere teslim alındığını ve işbu tutanağın tarafımızdan düzenlendiğini beyan ederiz.

Denetim Yapan Gıda Kontrolörü /

Adı Soyadı :

Mesleği :

İmza :

Adı Soyadı:

Mesleği :

İmza :

İthalatçı, İhracatçı, İşyeri Yetkilisi ve/veya

Sorumlu Yöneticisinin

Adı Soyadı :

Mesleği :

İmza :